

U S N E S E N Í

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Aleny Kryslové a soudců Mgr. Jiřího Novotného a JUDr. Hany Zemanové ve věci **žalobce Obec Okrouhlá**, IČ 00572691, se sídlem Okrouhlá 47, zastoupeného JUDr. Janou Wenigovou, advokátkou se sídlem Karlovy Vary, Vítězná 10, **proti žalovanému BALMED Praha, státní podnik**, IČ 25125877, se sídlem Praha 6, Lysolajské údolí 15, zastoupenému JUDr. Jiřím Jaklem, advokátem se sídlem Praha 1, Národní 43, **o určení vlastnického práva k nemovitostem**, k odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu Cheb ze dne 16.1.2017 č.j. 8 C 121/2013-153,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se v části odvoláním napadené, tj. ve výroku II., mění tak, že žalobce je povinen zaplatit žalovanému na náhradu nákladů řízení částku 35.360,- Kč k rukám jeho právního zástupce JUDr. Jiřího Jakla, advokáta se sídlem Praha 1, Národní 43, do tří dnů od právní moci rozhodnutí.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.**

Odůvodnění

Shora citovaným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu, kterou se žalobce domáhal určení, že je vlastníkem pozemku parc.č.st. 77/2 a pozemku parc.č. 470/20 v katastrálním území Jesenice u Chebu, v obci Okrouhlá (výrok I.) a uložil žalobci povinnost zaplatit žalovanému náhradu nákladů řízení ve výši 70.721,65 Kč k rukám jeho právního zástupce do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí (výrok II.). Nákladový výrok byl spojen s úspěchem žalovaného v řízení, s odkazem na ust. § 142 odst. 1 o.s.ř., jemuž jako plně úspěšnému účastníku byla přiznána plná náhrada nákladů řízení. Soud odmítl námitku žalobce, že právní zastoupení advokátem žalovaného nepředstavuje účelně vynaložené náklady v řízení, když byť je žalovaný státním podnikem s vlastními odbornými pracovníky, vedený spor přímo nesouvisí s předmětem činnosti žalovaného, proto nelze očekávat jeho schopnost se účastnit řízení a plnohodnotně hájit svá práva bez externího právně kvalifikovaného zastoupení advokátem.

Ve včasném odvolání vyjádřil žalobce nesouhlas s nákladovým výrokiem tohoto rozhodnutí. Neakceptoval stanovisko, že žalovaný účelně vynaložil náklady na externí právní zastoupení advokátem, když se nejednalo o právně složitý soudní spor. Ve vedeném řízení se neřešila žádná zásadní či významná právní otázka, ale pouze skutečnost, zda posuzovaný pozemek byl k době rozhodné zastavěn či nikoliv. Podkladový písemný materiál pocházel výlučně z archivu žalovaného, jenž také znal osoby, které se mohly k předmětu sporu vyjádřit

v pozici svědků. Žalobce těmito důkazy nebo možnými důkazními prostředky nedisponoval. Z tohoto pohledu proto postačovalo, aby příslušný pracovník žalovaného předložil soudu rozhodné listinné podklady z archivu a označil svědky k podání svědeckých výpovědí, k čemuž nebylo zapotřebí zastoupení advokátem. Pakliže soud prvního stupně konstatoval, že žalovaný je pověřen správou různorodého movitého a nemovitého majetku státu z dříve existujících státních podniků, svědčí to naopak o tom, že spory o charakter majetku nebyly a nejsou pro žalovaného výjimečné a tedy spíše souvisí s předmětem jeho činnosti. Řešení skutkové a právní problematiky státního majetku patří mezi základní úkoly žalovaného, proto doložení zastavenosti pozemků mohl žalovaný prokázat bez zvláštních právních znalostí, zvláště i z důvodu, že rovněž nezastoupenému žalovanému by se dostalo od soudu poučení o povinnosti tvrzení a důkazní. Žalobce dále poukázal na skutečnost, že žalovaný s ním sepsal protokol o vydání sporných nemovitostí během let 2001-2003 a uznal, že se jedná o majetek v režimu zákona č. 172/1991 Sb. Až následně žalovaný popřel předmětný nárok. Navíc rozhodnutí o nákladech řízení není vyvážené a hodnotí celou věc jen z pohledu potřeb žalovaného, nikoliv z hlediska, jak se takové rozhodnutí dotkne majetkové sféry žalobce. Žalobce patří mezi nejmenší obce a jeho finanční (majetkové) zdroje jsou omezené. Rozhodnutí o nákladech řízení v podobě vyjádřené ve výroku napadeného rozsudku se citelně dotkne jeho majetkových poměrů. Nakonec žalobce v souvislosti s tímto řízením již vynaložil zvýšené náklady na identifikaci svého historického majetku, náklady na geometrický plán, soudní poplatek a právní zastoupení v tomto sporu. Nepřiznání práva na náhradu nákladů řízení se majetkové sféry žalovaného nedotkne. S uvedenou argumentací navrhl žalobce změnu odvoláním napadeného nákladového výroku na nepřiznání žalovanému práva náhrady nákladů řízení, případně mu toliko přisoudit náklad za zaplacený soudní poplatek.

Žalovaný, který se ztotožnil s odůvodněním napadeného rozhodnutí, navrhl jeho potvrzení. Měl za to, že projednávaný případ byl poměrně právně složitý, když ke zjednodušení předmětu sporu na posouzení otázky zastavenosti pozemku k době rozhodné mohlo dojít až po provedeném rozsáhlém dokazování. Není rovněž pravdou, že žalovaný disponoval právně relevantními listinnými podklady z vlastního archivu, když důkazní materiál opatroval se značným úsilím z jiných zdrojů. Žalovaný je pověřen ke správě zbytkového státního majetku a agendou související s restitučními záležitostmi se nezabývá. Tomu také odpovídá personální obsazení žalovaného v osobách dvou pracovníků, kteří nemají právnické vzdělání. K žádné dohodě o vydání nemovitostí nedošlo. Žalobce neodůvodněně namítá nevyváženost rozhodnutí o nákladech řízení za stavu, kdy zapříčinil navýšení nákladů řízení tím, že prosazoval provádění dalšího dokazování v době, kdy bylo zjevné, že nemůže být úspěšný v řízení. Jako státní podnik s velmi skromným zázemím nemá žalovaný pracovníky s potřebným právnickým vzděláním k vedení sporu daného obsahu, proto bylo nezbytné externí právní zastoupení žalovaného advokátem. Vedení sporu o majetek státu bez dostatečného odborného zajištění by mohlo být považováno za porušení povinností při správě státního majetku.

Odvolací soud přezkoumal odvoláním napadený nákladový výrok a řízení mu předcházející (ust. § 212, § 212a o.s.ř.) a aniž by podle ust. § 214 odst. 2 písm. e) o.s.ř. musel nařídit odvolací jednání, dospěl k závěru, že odvolání je zčásti důvodné.

Z článku 37 odst. 2 a 3 Listiny plyne právo každého, tj. i státního podniku, na právní pomoc v řízení před soudem a je garantována rovněž rovnost všech účastníků řízení před zákonem. Není tedy dotčeno právo kohokoliv, tj. například i státu, statutárních měst, vyšších územních celků, subjektů hospodařících s majetkem státu, na to, nechat se v řízení před

soudem zastupovat advokátem, z hlediska rozhodování o náhradě nákladů řízení je však potřebné zkoumat a odůvodnit, nakolik bylo toto zastoupení účelné. Soudní judikatura zastává tezi, podle které tam, kde je k hájení svých zájmů účastník řízení – zejména stát, statutární města či vyšší územní celek – vybaven příslušnými organizačními složkami finančně i personálně zajištěnými ze státního rozpočtu, není důvod, aby výkon svých práv a povinností v této oblasti přenášel na soukromý subjekt, jímž je advokát, a pokud tak učiní, není důvod pro uznání takto mu vzniklých nákladů jako účelně vynaložených. Při aplikaci uvedeného stanoviska je třeba vždy přihlédnout ke konkrétním okolnostem případu, neboť si lze představit, že předmětem sporu může být i právní problematika, která přímo nesouvisí s předmětem činnosti zmíněného subjektu, případně se jedná o problematiku obtížnou, specializovanou či pracnou v porovnání s personálními a odbornými možnostmi subjektu, jenž se účastní soudního řízení. Řízení na určení vlastnictví k nemovitému majetku nelze považovat za řízení, které by nesouviselo s předmětem činnosti státního podniku BALMED Praha, který byl založen svým zakladatelem Ministerstvem zdravotnictví ČR k dořešení problematiky majetku dříve existujících státních podniků, které splynuly do státního podniku BALMED Praha, jenž se zabývá správou různorodého nemovitého i movitého majetku, který je dislokován po celém území České republiky. Z podkladových listin, jež jsou založeny ve spise (č.l. 117-123) vyplývá, že před vznikem soudního sporu jednal žalovaný se žalobcem o vydání předmětných pozemků bez právního zastoupení, účastníci jednání byli obeznámeni s problematikou a podklady, na nichž byl požadavek žalobce založen, které svědčily ve prospěch vyhovění uplatněnému návrhu, přičemž jednání dospěla až do stádia vypracování písemné dohody směřující na vydání nemovitostí, k níž nakonec nedošlo, neboť žalovaný po terénním šetření dospěl k závěru, že označené pozemky nelze vydat pro jejich zastavěnost. S uvedenými zjištěními soud prvního stupně byl obeznámen z provedení dokazování. Z uvedeného úhlu pohledu by bylo možno uvažovat o tom, že právní zastoupení žalovaného nebylo nezbytné, nicméně není přehlédnutelné, že skutkové a právní posouzení věci si vyžádalo složité dokazování, jak je dokumentováno obsahem spisu, a při nedostatečné personální a odborné obsazenosti žalovaného státního podniku, s přihlédnutím zvláště také k opakovanému řešení věci před procesním Okresním soudem v Chebu, tj. místem nekorespondujícím se sídlem žalovaného, je možno považovat zastoupení žalovaného advokátem za přiměřené popsáním poměrům a náklad vynaložený za poskytnutou právní službu není možno hodnotit jako neúčelně vynaložený. Lze proto uzavřít, že žalovanému náleží, jako v řízení plně úspěšnému účastníku, právo na náhradu vzniklých mu nákladů ve smyslu ust. § 142 odst. 1 o.s.ř.

Odvolací soud je pak toho názoru, že v posuzovaném případě jsou přítomny takové okolnosti, které nevzal soud prvního stupně do úvahy, pro něž je namístě z důvodu zvláštního zřetele hodného ve smyslu ust. § 150 o.s.ř. výjimečně úspěšnému žalovanému zčásti náhradu nákladů řízení nepřiznat.

Nutno totiž zohlednit, že se žalobce domáhal určení svého vlastnického práva podle zákona č. 172/1991 Sb., neboť byl přesvědčen, že v souladu s tímto zákonem (ze zákona) nabyl vlastnického práva k označeným nemovitostem. Přitom je nutno vycházet ze skutečnosti, že zákon č. 172/1991 Sb. nebyl zákonem (konkrétně) výčtovým, ale zákonem který obecně stanovil, jaký majetek České republiky přechází do vlastnictví obcí. S ohledem na značnou zanedbanost majetkových evidencí po únoru 1948, a s ohledem i na překotný a mnohdy řádně neukončený proces přidělů, kladl zákon č. 172/1991 Sb. na obce nemalé nároky jednak v souvislosti s řádnou identifikací jejich historického majetku i majetku přidělového, jednak v souvislosti s posouzením, zda zákon č. 172/1991 Sb. na konkrétní majetek dopadá či

nikoliv. Za takového stavu nepovažuje odvolací soud za spravedlivé, aby žalobce (obec), byť v tomto řízení neuspěl, byl zavázán zcela k náhradě nákladů řízení žalovanému státnímu podniku, jenž je napojen na rozpočet České republiky, z jejíhož majetku na základě rozhodnutí jejího zákonodárského sboru mělo k přechodu některého majetku do vlastnictví obcí dojít. Odvolací soud rovněž zhodnotil tu skutečnost, že žalobce je malou obcí s nízkým rozpočtem, s omezenými majetkovými a finančními zdroji, která sama v souvislosti s tímto sporem musela již vynaložit nemalé finanční prostředky při identifikaci předmětných pozemků, určení vlastnictví k nimž se domáhala, musela nést náklady svého právního zastoupení advokátem, neboť se nejednalo o věc právně jednoduchou natolik, aby bez odborné právní pomoci byl žalobce (respektive představitelé obce) schopen se v dané problematice orientovat.

Odvolací soud provedl kontrolní přepočty výše přiznané náhrady nákladů řízení, kterou shledal věcně správnou, a to z hlediska struktury nákladů řízení, která je podložena obsahem spisu, jakož i pokud jde o způsob jejich vyčíslení a správné je i celkové vyčíslení přisouzených nákladů řízení žalovanému. Za daného stavu je proto možno plně odkázat na odůvodnění napadeného rozsudku, které odvolací soud tímto činí rovněž součástí odůvodnění svého rozhodnutí. Ostatně žalobce ani nerozporoval vyčíslení této náhrady nákladů řízení.

Shora již popsaný charakter řízení a jeho specifika, majetková a příjmová nedostatečnost žalobce v porovnání s pozicí žalovaného státního podniku, byť zbytkového a neproduktivního příjmy z vlastní podnikatelské činnosti, avšak finančně a majetkově napojeného na stát, vedly odvolací soud ke snížení náhrady nákladů řízení o 50 %. Dlužno poznamenat, že snížení či nepřiznání náhrady nákladů řízení ve smyslu ust. § 150 o.s.ř. je výjimečné, jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele. V neprospěch žalobce svědčila ta skutečnost, že k soudnímu projednání sporu přistoupil s rizikem reálného neúspěchu v řízení, neboť věděl o výhradě žalovaného, že pozemky nelze vydat pro jejich zastavenost v době rozhodné, a v době uplatnění žaloby nebylo možno vyloučit důvodnost obrany žalovaného. Navíc v soudním řízení pokračoval i tehdy, když tato skutečnost se již ukazovala být zjevnou.

Rozhodnutí o nákladech odvolacího řízení vychází z ust. § 224 odst. 1 a § 142 odst. 2 o.s.ř., když žádnému z účastníků nebylo přiznáno právo na náhradu těchto nákladů

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí není přípustné dovolání.

V Plzni dne 10.10.2017

JUDr. Alena Kryslová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Iveta Černá